

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Folia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri estarne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari seu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 80 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretin inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 47.

Brasiovu, 19. Juniu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Proiecte pentru dieta.

Dederamu in „Kol. Közl.“ scl. preste proiecte de legi, in cari se imbracara propusetiunile regesci pentru diet'a viitoria. Ele se facusera si tramisera din consiliulu gubernialu la cancelari'a reg. aulica spre aprobare, de unde voru veni la dieta ca materialu conducatoriu la codificarea dietala. Avemu nu numai interesu, ci si obligaminte strinsa a face publiculu cunoscute parerile majoritatii din r. guberniu in privinti'a reformularii propusetiunilor r. in lege fundamentala a tieriei, ca se ne formamu de timpuriu o icona despre esirea rezultatelor eventuale ale dietei viitorie, candu ele ar' depinde mai multu dela o majoritate omogena cu acesta.

In catu privesce legea despre esecutarea egalei indreptari a natiunei romane in M. Princ. Transilvani'a, apoi spre esecutarea egalei indreptari a religiunii gr.-catolice si gr.-orientale, se facu proiectulu in urmatoriu chipu:

„Art. 1. Natiunea romana in M. Princ. Transilvani'a se dechiara de asemenea indreptata cu natiunea ungarilor, secuiloru si sasiloru. Aci inse se intielege de sene insusi, ca egal'a indreptare individuala, ce constá si pana acumu legaluminte fara privire la natiunalitate si confesiune, se va sustiené neviolata.

Art. 2. Confesiunea gr.-cat. ca atare, si confesiunea gr.-orientala se voru privi de asemenea indreptate cu confesiunea rom.-catolica, reformata, luterana si unitaria.

Art. 3. Marc'a tieriei M. Principatu, ce arata emblema in care sunt reprezentate numai natiunile celea pana acumu indreptate in Ardealu: a ungariloru, secuiloru si sasiloru, se va intregi intr'acolo, ca si natiunea romanésca se fia reprezentata prin o emblema potrivita si anume prin unu alu doilea vulturu.

„Limb'a romanésca se dechiara de egalu indreptata cu limb'a maghiara si germana in trebile oficiose publice. Teritoriile administrative natiunale ale acestui M. Principatu inceta a mai fi teritoria administrative privilegiate.“

Din acestu cadru pentru legea de egala indreptare potemu vedé si motivele din cari trebuie se fi pornitu comisiunea respectiva, si acele nu potu fi altele; decatu: ca legea fundamentala a tieriei, basata pe trei natiuni si patru confesiuni inca nu e stersa nici prin o lege positiva. Acestu motivu impinge si impinse si pe natiunea romana, ca in petitiunile si representatiunile ei se pretinda ne'ncetatu acesta desfiintare prin corpulu legislativu alu tieriei, prin urmare cu acesta s'ar implini un'a din urgentele dorintie ale romaniloru, deca deodata s'ar' desfiintia si tote celalalte articule prejudiciose natiunei romane din tote legile patriei cele mai vechi, de voru si voru se remana acele legi in valóre pe lunga inschiambari afundu taiatorie. S'ar mai astepta, ca diet'a acesta se iea misiunea de constituanta si sesi faca o anima mai larga si unu spiritu inaltiatu pe deasupra de orice cuibu de separatismu, in care vedemu, ca totu mai clocesce egoismulu casticu nutritu de dreptulu istoricu, si cu sinceritate leala se se apuce a cladi o noua constitutiune, dupa cumu cere epoca infratirei

popóreloru, care apoi se cuprinda in sene libertatea comuna si bazea unei fratietati neficte si eterne, ca si vieti'a natiuniloru.

Cu privire la propusetiunea reg. respectiva, apoi ea nu cere desfiintarea acestoru legi, ci numai inarticularea natiunei romane si a confesiuniloru ei; inse si acesta presupune desfiintarea celoru mai din ainte.

Se audu prin tieria voci, cumuca mai bine aru fi se se esecuteze egal'a indreptare a romaniloru prin desarticularea celoralalte natiuni; totusi in proiectu nu se da opiniunei acesteia locu, cu buna sema din cauza, ca-ci, deca s'aru redica legea fundamentala a tieriei, atunci aru trebui se vina alt'a noua in locul ei, si sistem'a de representatiune asia precumu este astadi introdusa in tote provinciile austriace, afara de tierile tienetorie de coron'a Ungariei, deocamdata nu ar' coreponde intereselor nostre nationale, ca-ci pote inca nu amu ave factorii necesari.

Fia orice idei conducatorie se fi motivatu acestu proiectu, dar' elu bine intregitu si precisatu va coreponde asteptariloru.

Ceea ce privesce marc'a tieriei, apoi Domnii din Vien'a, credemu, ca nu voru fi dificili a consulta Heraldic'a seu istoria si sciintia marceloru tieriei nostre. Eu su de opinijune si credu, camu va da dreptulu totu judecatoriu impartialu, ca romanulu si pana acumu a fostu reprezentatu in marc'a tieriei. Colóriloru tieriei nostre, acesta o vede or cine, nu sunt coloru nici magiari nici sase; ele inse sunt in fapta romane. Celu ce si iubesc suvenirile si proprietatile sale, acela nu devine nici odata atatu de usioru, ca se si parasésca flamur'a si colórea sa, ceea ce romanulu o au doveditu si o dovedescé in faci'a lumei si astadi, candu se lupta si se va lupta pentru autonomi'a patriei sale. Er, sasi si au colórea s'a nationale speciala; apoi unionistii cu fapt'a, ca au parasitu si marc'a tieriei, insusindu'si pe ceea a Ungariei, fora ca se fi pretinsu, ca in marc'a Ungariei se se reprezenteze seu fusioneze si a Ardealului, ei s'au facutu desertori ai acestei flamure, prin urmare cata se presupunemu, ca ei, de si formalmente, pana se sustienéa suprematistici, isi adjudeca si colórele acestea, totusi cu fapt'a din urma au doveditu, ca nu le au privitu de proprietate, de care nemine nu se pote deslupi cu una cu doua, de catu pote de sil'a armelor, ceea ce la unionisti era dincontra. —

Neci ca adaugerea unui altui vulturu nu m'asiu invoi. Pentruce nu? — Eaca de ce. Nemine nu pote trage la indoieita, ca insemnulu strabuniloru remase si la stranepoti. Acuia seu Vulturulu isi are cuibulu seu in clasiculu pamentu alu semintiei romanice. Candu ne a straplantatu Traianu aici, ne a adusu supu insemnulu aculei; tier'a a ramasu cu elu si candu au supra-venitu alte popóra romanii si l'au conservatu. Acesta conservare a vulturului roman in marc'a tieriei — si din partea maghiarilor — e nu numai probabila, ci plina de consecuintia istorica. Se cercetamu afundu in Heraldica si vomu vedé, ca romanulu, ca aristocratu, elu a fostu acela, care era reprezentatu prin vulturulu ce se afla in marca si pe sigilele comitatelor. Candu a priimitu celu dinteiu Sigism. Bathori marcele celoru 3 natiuni in sigilulu seu, atunci numai, 1585, se facu si a-

tentatul eschiderii romanului de a fi reprezentat în marc'a țierei, și vulturul romanu rapitu se botéza de proprietate maghiara. — Asia dar' unu art. de lege se restitué numai a-cesta proprietate romanului și marc'a, cumu e, póte representa tóte natiunile; lun'a și sórele se remana proprietatea fr. secui și maghiari, ear' déca maghiarii tienu de vulturu cá proprietate a s'a, atunci se se dè legati, ca p'aici nu voru fi alta decatu vitia romana, renegata séu prefacuta, ca-ce altu-feliu ar avé și Ungari'a vreo peana de vulturu undeva intr'unu unghiu. Red.

Inse ce vomu dîcè de proiectulu pentru indreptatirea oficiala a limbiloru? —

Sabiiu. Esc. S'a D. gub. de Crenneville a sositu in 27. aici. Totu in 27. si a inceputu judetiulu apelativu activitatea depunénduse juramentulu. D. jude sc. Mecelariu nu erá de facia.

Deputati alesi pana acumu sunt:

In Brasiovu între 1381 indreptatiti, siau folositu dreptulu 1097. Romanii trebuira se remana in minoritate cu cele vr'o 240 voturi si onórea romaniloru brasioveni se dovedesce prin disciplinat'a loru unitate. Resultatulu pentru noi e nulu, ca nu erá de unde selu smulgi. Vedi si Nr. tr. Scurtu, si se va mai alege unulu.

In c. Sibiiu: Conrad Schmidt, C. Ranicher, Josef Schneider si de Reichenstein, vice-cancelariulu.

Mediasiu: Jos. Fabini, Franciscu Obert, Dir. gimn. Carolu Brandsch.

Agnit'a: Ed. Herbert.

Rupea: Aug. Nagelschmidt si in cerc. Tekes Dr. Eug. de Trauschenfels.

Bistritia: H. Witistok, G. Lang, Tieman si Budaker.

Sigisiór'a: GullSchuller Mich., si Joane Schwarz.

Cincumare: Eitel si Herbert.

Talmaciu: Cons. Paulu de Dunc'a.

Seliste: Esc. S'a Andreiu Barone de Siagun'a. —

Resinariu: Servianu Popoviciu Barcianu, secr. gub.

Nochrichu: C. B. Friedenfels si cons. gub. J. Bolog'a.

Orastia: Fr. Kirchner, si conc. finant. Joane Tulbasiu (romanu). Maghiarii cu protestu se retraserá.

In scaunu: Secretariulu aulicu G. Angyalu, Sen. Joane Balomiri.

Mercurea: E. Macelariu si Prot'a Hanea.

Fogarasiu: Cons. Alduleanu, Puscariu si Branu capit.

In orasiu: Cons. gub. Haupt.

Hatiegu: Codru Dragusianu, dupa cumu ref. „T. R.“

Alb'a super.: Cerc. Hidicului, conte Gabr. Bethlen, cu 496 voturi. Romanii dederá mai toti Dlu G. Romanu, inse erau in minoritate, ca D. c. J. Nemes capatá numai 8 voturi, si romanii din 741 avea numai 234. In celalaltu cercu D. comite Ladai.

Turd'a facú o bravura demna de barbati resemnati: 4 romani se alesera in 4 cercuri: Nicola, Vlasa Ciudeanu can., Dion. Siulutiu si Dr. Ratiu. Se traiésca intieleginti'a cea sanatósa si poporul, care asculta de ea. Vedeti si reportulu.

Solnoculu int.: Vice-Preziedintele gubernialu L. V. Popp, Can. Biltiu, judele primariu Gabriele Manu.

Com. Cuculiului (Cetatea de Balta): cerculu R. Nadesch: B. Jos. Bedeus de Scharberg.

Nasedu: Capitanulu Bohetiulu si Joach. Muresianu.

In orasiu Belgradu: Veszély si Kemény Gabriel.

Clusiu: B. Fr. Kemény si C. conte Mikes.

Gherl'a: Gr. Simai si Sam. Gajzagó.

Odorheiu: Daniel Gabriel, Ugron Lazar si Gr. Bethlen János sen.; Illyefalva: Berde Moses; Vizagna: Timár; Banfi-Hnyad, orasiulu: Karl Zeyk.

M. - Osiorheiu: Dominik gr. Teleki si prof. Al. Dozsa.

Ciucu: Antoniu Mikó, Gregoriu Mihály, Mich. Mikó.

Gy. - Sz. - Miklos: Georg Ferentzy.

Turd'a 28. Juniu 1863. In comitatulu Turdei s'au tienu alegerile deputatiloru dietali incependu din 26. a. l. c. pana astadi, ba in cerculu de alegere alu Campiei si astadi. Noi scimu parte din experientia propria, parte din funtani destulu de secure, cumuca poporul chiamatu a lua parte la a-legeri si a implinitu aceasta santa si placuta chiamare intr'unu modu cu totul eclatantu. Toti au venitu la locul alegerei, si numai aceia au remasu, carii séu au muritu séu din caus'a unei bóle au fostu siliti a remané a casa, dar care a potutu re-

dicá unu pecioru s'a folositu de acésta ocaziune spre a'si e-sercita dreptulu celu mai mare si scumpu, pre care l'a potutu exercita vreo data.

Portarea poporului romanu in cercurile Campiei si alu Lupsei a fostu in tóte privintiele cu totul corecta, esemplare, si credu, ca si in celelalte cercuri s'a portatu poporul totu asia. Nu s'a audítu nici batar unu cuventu desiertu, nu s'a vedítu omu beatu inainte de votisare; fiacare a votisatu cu frunte sanina si pare ca se vedea, ca poporul cuprinde marimea, seriositatea si ponderositatea votisarii. Astufeliu s'au portatu romanii in tóte adunarile loru pana acumu si astufeliu s'au portatu si acumu si au doveditu cu argumente mai tari decatu tóte sofismele lumei prin votisarea loru, ca densulu aprobéza, intaresce si springinesce politia intielegintiei romane, despre carea dícea eri alalta eri fratii unguri aristocrati, ca intieleginti'a e venduta guberniului si ca poporul nu scie de aceea, si nu consimte cu conducatorii lui, acumu inse se potú convinge, daca lea mai remasu locu de convingere, ca romanii nu sunt asia fara creri, precumu i presupunea.

Intr'aceste in cerculu alegatoriu Lupsa neci unu romanu nu a datu votulu seu vreunui unguru, cu tóte ca a pasitu la candidatura unu unguru Csipkés Albertu, despre carele se presupunea, ca fiendu in an. 1861 jude procesuale pre acolo va fi avutu óre care simpatii; ear' in cercul Campii s'au datu unele voturi si la unguri, dar mai multu din gluma.; dar' ungurii tieranii precumu si evreii cea mai mare parte a votatu la unu locu cu romanii, semnulu celu mai mare si mai insemnatoriu, ca poporul unguru inca nu consimte cu aristocrati'a ungura preste totu si in tóte.

Romanii dara au esitu din aceste lupte cu invingere deplina:

In cerculu Lupsei s'a alesu procuratorulu de statu Mateiu Nicola din Abrudu, in cerculu Campiei Ilie Vlása canoniculu, in cerculu St. Joanei Dionisiu Siulutiu, in cerculu Gurgiului, cu tóte intrigele egoistice Dr. J. Ratiu.

Este de insemnatu, ca unu unguru Demény Josef din Ben a amenintiatu cu mórte pre parochulu din Ceanu mare, de nu va lucra pentru Tisza, de unde se vede, ca pasiunile incepu a colcai tare, dar noi nu le prea crestamu; bine sciendu, ca acele sunt neputintióse, mai incolo fratii unguri au belitu unu bou in Agirbiciu, au adusu acolo vinu, vinarsu si pane pentru cá se imbete pe poporu, dar la blidulu loru de linte nu s'a apropiatu nici unu romanu; mai bucurosi au fostu se si mance malaiulu uscatu. Asia daca ati creditu voi, ca romanii se potú atrage intro parte séu alta cu amagiri, acumu dóra ve veti convinge si ve veti mira de constanti'a romana.

Se traiésca IMPERATULU! Se traiésca romanii!

X Y.

Din scaunulu Orastiei, in 13/25. Junie 1863. Domnule Redactoru! Candu cetimu in Nrulu 41 alu Gaz. Tr. ca Dlu Tisza, in adunarea comitetului din Turd'a, inca si pentru aceea se supera asupra regulamentului provisoriu pentru dieta, caci dupa legile Dloru, numai in comitatulu Hunedórei, mai multu cá 300 de nobili remanu eschisi dela dreptulu de alegere, (neavendu firesce censulu de 8 fl. v. a.), nu potuiu crede, ca acésta eremiada atatu de nefundata se si afle eco'lu seu in cancelari'a oficiolatului comitatensu Hunedoreanu.

Indata dupa conscrierea listelor alegatoriloru, audíramu, ca intr'acelea liste a intratu o multieme de individi fara censulu de 8 fl. din satele nemesesci. Ve marturisescu, imi pareá imposibila aceasta scire, si asteptamu cu multa nerabdare díu'a, in care se ne potemu convinge despre aceasta nelegiure. In 20—24. Junie se tienura in Deva siedintiele comitetului centrale spre investigarea lucrariloru comisiuniloru verificatóre. Fatulu vrú, cá din intemplanu, trecundu eu pe aci intr'o oalatoria, se petrecu acolo cateva óre, spre a mi castiga perfecta convingere despre curgerea trebiloru, si me convinseia, ca D. Tisza, póte fi voiosu, ca-ci i s'au facutu pre voie cu nobilii sei intr'atata, ca-ci toti nobilii si ungurii indreptatiti si neindreptatiti ante 1848, s'au conscrisu intre alegatori, si numai intr'atata se póte intrista, caci insieletiuinea descoperinduse, lucrulu gresitu a „lehetőségig“, dupa cumu audiu, — la dispositiunile locuriloru mai inalte, unde au strabatutu aceasta fama — s'au schiambatu, adeca: toti, séu mai toti nemesii, cati erau conscrisi fara nici unu dreptu intre alegatori, s'au stersu afara din lista. Numai in Silvasiulu de susu se conscrisera 108 nemesi, dintre cari se stersera vreo 68, ear' in Pestisiulu inf. — unu satu ungurescu, s'au conscrisu 105 inasi, dintre cari s'au lasatu afara 60; apoi totu camu asia mai de-

parte în satele locuite de nemesi. Dacă nu se strabatea cunoștința despre asemenea nelegiuiri la locurile mai înalte, de unde apoi se îndreptă lucrul, diu prea ușor se întemplă, că românii chiar aci, unde sunt mai compacti se fă remasu cei mai de batujocura și rusine. Amu cugetatu, ca cumnătii noștrii sași voru fi cei mai maiestrii în asemenea sarlatanii, dar' de acestea — n'asiu grai într'o ora slabă, într'o mesura atatu de mare, pre la noi totu nu s'au întemplat. Si se ve mai spunu un'a. Ascultati: în protocolulu comitetului centrale, ținutu în ședințele din dăile menționate se scrisse, ba se decise chiaru, ca faim'a despre falsificarea listelor nu e drépta, e minciuna, și ca listele au fostu bune, „a le h e t ó s é g i g.“ Orba cutediare! Si cine se fă cutediatu a redica aci o apologia lenga dreptate? Nimenea! Vreo oativa proto-preoti ascultau și taceau; caci și de altumintrelea popinea fuse acolo inferata și inculpată întocmai că'n anulu 1848. Dintre laici, numai unulu singuru singurelu redică unu cumentu, spunenduo romanesce, ca în listele alegatorilor au intratu toti proletarii, ear' ceialști romani laici, toti amploiați, — taceau, s'au din catu poteau dau ajutoriu fratiloru unguri. În aceasta ședinția s'a sentențiatu „Telegrafulu“, ca-ci a cutediatu a vorbi ceva. — Sciti bine ce. Comitetulu centrale din Deva acusi se va afla competente a censura și diurnalele. Apoi atunci se vedi ce vei pati seraca presa!

Totu în ședințele acestui comitetu centralu veni înainte și o recușitiune a protopopulu romanu Piposiu, carele se tangui, ca unu notariu unguru n'a vrutu a da estrasulu din tabela de contribuțiune ómeniloru, spre a poté reclama, rogandu deodata pre comitetu, că se invidie pre DD. judi procesuali, a nu desmenta alegatorii dela participarea alegeriloru, ci sei imbarbatadie etc. etc. Presedintele descoperi, ca a investigatu caus'a notariulu unguru prin Szolgabiroulu concernente totu unguru, și notariulu e nevinovatu, de aceea recușitiunea protopopulu se respinge. Nice baremu respunsulu Szolgabiroului investigatori nu se ceti. Reflecșiunile celor doi protopopi ce le facura în acestu obiectu remasera fare efect. Eata de acestea, și numai de acestea ve potu scrie despre fratii noștrii din comitatulu Hunedórei. Românii de aci nice baremu a scrie la diurnale nu cuteadie. Preotii disgustati: ear' amploiatii romani isi pórtă de treaba, ca-ci tacundu le merge bine de minune! Si sciti, ca nimenea nu póte servi la doi domni; nimenea nu póte fi și cu natiunea și și cu adversarii ei.

Audiu, ca fratii unguri spereadie tare, ca cu ocașiunea alegeriloru deputatiloru, se se folosésca de intrigele unoru romani.

Noi nu credemu, dar' de s'aru mai adeveri cumuva — de care dómne feresce — și acestu scandalu, atunci intrigantii nu potu remané fara a nu se descarca mania lui D-dieu și a natiunei asupra loru. O de ai sci, Domnulu meu, starea inteligintiei romane din acestu comitatu și intrigele strainiloru, nu teai mira, caci comitatulu Hunedórei, au ajunsu a sta într'o paralela cu scaunulu Ciucului. Δ

Vintiulu de susu în 28. Juniu 1863. Alegerea deputatiloru în cerculu de dionu alu Scaunulu Arișiiului a decursu în 26 Juniu s. h. înse durere! preste asteptarea nostra, desi românii cu tota solidaritatea ce îi caracterisează și concentrarea voturile, cu pușino exceptiuni, în desemnatulu loru deputatu Georgiu Laslu fiscalu comitatensu în Turda, care și capatá 118 voturi, totusi fu alesu Gregoriu de Beldi cu una majoritate de 101 voturi. (???)

E de însemnatu ca vreo oativa preoti, desi fura pre bine informati atatu prin Capii beserecesoi catu și prin energiosii Dni protopopi asupra datorintiloru s'ale, totusi nu se infaciosiara la alegere, precandu mai multi tierani simpli se reintorsara cale de 2 miluri dupa boletele uitate acasa, numai că se și folosésca neviolabilulu seu dreptu.

Cei ce fura de facia avura ocașiune a se convinge, ca nu nesciinti'a ci afurisit'a nepasare, lenea și indolenti'a ne sapá gróp'a.

S. H. . . . .

Gherla, 30, Juniu 1863. Onoratulu publicu romanu inca vá asteptá: că se fă informatu catu de scurtu dein funtana gėntina despre luptele politice dein Comitatu Dobócei, cari în diurnalele magiare au aflatu totu deaun'a cea mai amara critica și sau esplicatu adeseori într'u unu întielesu cu totul intorsu.

În 2 a. l. c. au fostu conchiamatu Comitetulu, pentru că se aleaga Comisiunea Centrale. Dein cause neprevădute membrii nu s'au adunatu în numeru destoinicu, și ședinția neputenduse ținé, Administratórele Comitatu a urmatu Ș.

39 alu Regulamentulu Dietale, denumindu Comisiunea Centrale însusi ex Officio.

Că vreo 20 aristocrati magiari catraniti, pentru că lea lipșitu ocașiunea de ași face protestele more consveto, sau plansu la în. reg. gub. dein Clusiu, invinundu pre amploiați și pre romani: că dein calculu și cu voiea aru fi zadarnicitu adunarea Comitetulu, neinfaciosinduse la aceeași, și laudatulu Guvernulu ignorandu pasii de D. Administratóre facuti au suspinsu funcțiunea Comisiunei Centrale, și a demandatu, că în 6 dăile se se adune de nou Comitetulu și se aleaga alta Comisiune Centrale.

În 17. a. l. c. Comitetulu a fostu dara adunatu, și românii cei loiali au venitu în numeru însemnatu pentru a se scapá de ori ce imputare, dara totu acesti romani au preumpanitu seriosu situațiunea și au venitu la acea Convingere, ca densii sub neci unu steametu nu potu lucrá în contra aceloru legi fungamentali, pre cari Majestatea s'a preinduratulu nostru Soveranu leau Sactionatu spre fericirea Patriei și a popóreloru dein dens'a. Ei românii ași pricepu regulamentul Dietale: că într'u unu Comitatu numai una Comisiune Centrale póte se fă competentă, și fiend acést'a pentru Comitatu Dobócei prein denumirea Administratorelui, dupa Ș-lu susu pomenitu una data legalmente constituită, ori cine saru încercá, că se compuna alta Comisiune aru comite nelegalitate și aru compromite Auctoritatea legistatóreliu supremu.

Acést'a parere a condusu majoritatea comitetulu nostru în adunarile dein 17. și 18. a. l. c., și că parerei acesteia preafundate se i se dă espresiunea cuvenită, adunarea au concludu și primitu cu majoritate însemnată:

1. Un'a prea-umilită adresa de multiamita catra Mai. S'a pentru conchiamarea dietei a Marelui Principatu Transilvani'a, și reprezentarea poporulu în aceeași.

2. Altă prea-umilită adresa, prein carea se descopere înainte Mai. Sale evenimentele mai susu descrise, și se róga prea-umilitu Mai. S'a: că se se indure a ne scuti de tóta responsabilitatea pentru întârdierea în pregătirile dietali, provenita nu dein partea nóstră, ci dein aceea înalta ordinațiune a r. gub., prein carea comisiunea cea legalu constituită a fostu suspinsă în funcțiunea s'a. (Va urma.)

Chronica din afara.

Poloni'a totu sangera în modulu de pana acumu.

Diplomaticu. Notele Franciei, Angliei și Austriei au ajunsu la Petersburg în 23.

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

Bucuresci. Armat'a romana s'a onoratu de curandu în persóna unui'a din cei mai bravi oficiari ai sei.

D. Iarc'a, locótenentu în alu III-lea regimentu de lançiasi, s'a fostu tramisu în Franci'a spre a urmá cu autoritat'a guvernulu imperatoreliu, cursurile scólei din Saumur. Terminandusi cursurile cu succesu, D. Iarc'a a solicitatu și dobenditu permisiunea de a fi pe timpu de doi ani în rendtrile venatóriloru de Afric'a. În tómn'a anulu trecut, regimentulu în care erá atasiatu D. Iarc'a, fú renduitu pentru espediti'a Mecsicului, și Mari'a S'a Principele Domnitoriu a binevoitu a autorisá pe locótenentu de a parasi Afric'a spre a merge că se faca asta campania.

În urm'a bravuriloru fú înaltiatu de Domnitoriu cu gradu de capitanu.

Eri, o depesia telegrafica dela D. I. Alecaandri, agentulu Principatelor-Unitate-Romane la Parisu. anunçia Esc. Sale D-lui generalu Florescu, ca D. capitanu Iarc'a, în urm'a unei ispravi stralucite, s'a numitu cavaleru alu legiónei d'onóre de catra imperatorele Napoleonu. Dn. capitanu Iarc'a a fostu ușoru ranitu la obraditu.

Demnu apretiatoru alu conduitei capitanulu Iarc'a, Mari'a S'a Principele Domnitoriu a datu ordinu, că depesi'a telegrafica, care relata acestu faptu atatu de onorabilu pentru armat'a romana, se fă cetita dinaintea brigadei de cavalerie de la lagerulu de Cotroceni, din care face parte regimentulu de care apartiene capitanulu, și osebitu se se aducá la cunoștinți'a a tótei armate printr'unu ordinu de dî generalu.

Asta maniera se o pastreze românii, ca beliducii nu se facu prîn' cafenele, ci numai pracs'a campaniei ei genereza.

„Situațiunea politica a Romaniei cere imperiosu, că Românii se nu acórdé drepturi politice strainiloru.“

(Capetu din Nru trecut.)

Asia-dara, Dle anonim autoru alu articulu „Israelitii în Romani'a“ te rogu a fi mai indulgentu cu natiunea romana; se nu tratamu cu usurintia drepturile unei natiuni autonóme.

-- Destulu ne sangera anim'a de celle ce vedemu; caci causa de nu mai scapamu de influintiele straine este gramadirea cea multa de elemente eterogene, si noi Romanii amu dori se ne mai curatimu de densii si se traimu mai in largu. -- Se nu ne mai magulimu cu vanitati, ci se lasamu pe cei-ce ne trateza de chinesi, ca suntemu ocoliti de ziduri nepatrundietore, se si tocésca armele, cari nu sunt decatu nésce instrumente destructore; se nu ne facemu mai sfatosi, decatu alte state europene in caus'a acésta, cá se nu devenim manepoimane prad'a factiuniloru straine si a corifeiloru lora, cari sunt lupi imbracati in pele de óue si si pregatescu drumulu, isi ascutu coltii, cá la timpu se incalece ear' pe gutulu nostru, sfarticandune verigat'a vietii nationale, care e mórtea si cium'a loru.

Israelitii, sunt astadi, pentru romanii ceea-ce au fostu si sunt fanariotii, o natiune fórte interesata, care voiesce distru-gerea natiunii in midiuloculu caria traiesce cu realtiarea loru pre ruinele ei. Déca fanariotii au contribuitu a demoralisa poporulu romanu prin putere, israelitii o facu prin violen-tia, a caroru multoru moravuri, religiune si vietia uriciósa, aducu desgustu romanului: -- dícu religiune, pentruca romanulu tiene mai multu decatu veri-ce natiune la religiunea sea, pre care nusi a renegatu-o dela fundarea ei de mantuitorulu Christu. Natiunea romana, tocmai pentru-ca n'a fostu schismatica, a suferitu a fi torturata, crucificata cá Christu si acuma a rein-viatu, natiunea nu se mai insiéla de amagitórele vorbe ale sierpelui viclénu; inceteze dara cei-ce totu buciuma tolerantia reli-giósá si politica, -- se fia recunoscatori de panaia ce le o da Romani'a. -- Nu predicu cruciate contra israelitiloru, dar' tienu multu la drepturile natiunii mele si sunt gelosu de densele. Ni se totu aducu inainte Franci'a, Angli'a si alte state civilisate cá modele de tolerantia etc. -- si ca ne aflamu in seclulu XIX., dar' fara a ne privi pre noi cu cate secle sun-temu inapoi, si ne aflamu póte tocmai in seclulu XV., dupa cumu o díce, -- fórte nemeritu -- in analele statistice D. P. Martianu. -- Candu vomu ajunge la gradulu de cultura mo-rale si de perfectiune industriale, vomu fi si vomu trebui se fimu si noi toleranti. -- Dar chiaru Angli'a cea civilisata de si da unui strainu dreptulu de impamentenire, inse numai fiii sei nascuti pre pamentulu anglesu se bucura de drepturile po-litice; de ce dar' noi romanii, cari suntemu o natiune incun-giurata de atati inimizii seculari ginte latine, se damu cu pro-fusiune si drepturi de impropriatarire, si drepturi politice a-pasatoriloru nostri, si incai nu sunt neci de aceea si origine. -- Se ne aducemu aminte de liber'a Elvetia, candu mai an-trecutu au voitu in camera cati-va deputati se dè drepturi politice israelitiloru, s'au sculat totu alegatorii cá unu sin-guru omu si au protestatu, amenintiandu, cá va lua mandatu acelu, cari voru sacrificá drepturile natiunii libere. -- La noi acésta ar fi unu periculu eminente, ca-ci ne-amu po-meni cu camer'a plina de mandatri israeliti, si éca Roma-ni'a transformata in Palestín'a si desbracata de tóte drepturile sale. Se nu se ia aceste díse ale mele de chimere, lucrulu se intielege de sene; de vreme-ce legea electorale este basata pe venitu enormu, pre candu fiacare israelitu celu mai de diosu, prin colportagiu are venitu de mai bine de 100 gal-bini pre anu.

Este cunoscutu de totu romanulu, care se interesa de natiunea sea cate inconveniente aduce evreimea gramadita in Romani'a de preste Milcovu, -- multiamita patrióteici fapte a unui Domnu trecutu. -- Prin lacomi'a loru fara esemplu co-merciulu a devenitu unu monopólu in manile loru si indu-stri'a nationale coplesita, incatu cu acésta industria a nóstra in locu de a progresá retrogradamu din ce in ce mai multu si va fi póte fórte dificile de a scapá de o asemenea anoma-lia. Dupa ce au implutu orasiile au patrunsu in sate si spe-cula pana la camasia prin insinuirile loru culpabili simplita-tea -- tieranalui romanu: instrumentulu degradatoru cu care se servescu in criminalele loru fapte, spre a stinge ori-ce schin-teie de simtiu de omu, spre asi puté servi mai bine intere-sele loru infame, l'au aflatu in licórea otravitóre (beuturi spi-rituóse), care se fabrica in mari cantitati, in númerocele sta-bilimente infintiate pentru scopulu premeditatu, si cu des-pretiulu ce provóca asemenea fapte, ei nu incetésa de asi e-sercita neomenósa meseria.

Eca dara recunoscinti'a israelitiloru stabiliti in Romani'a, éca cumu contribuescu la prosperitatea statului, cumu core-spundu cu ospitalitatea ce le dau romanii si cu garanti'a ce le oferu legile cele blande ale generósei Romanie pentru eser-

ciulu comerciului loru celu intinsu in lungulu si latulu tie-rei. Se le mai damu drepturi, se ne incredintiamu epitropiei loru celei ingenióse, se le incredintiamu interesele cele mai de vietia ale Romaniei, si atunci vomu fi siguri de esistinti'a nóstra, ne putem culcá in pace si cantá ca Melibeu din Bu-colicele lui Virgiliu la umbr'a fagului stufosu:

Tityre, tu patulae recubans sub tegmine fagi

Silvestrem tenui musam meditaris avena;

Nos patriae fines et dulcia linquimus arva,

Nos patriam fugimus: tu, Tityre, lentus in umbra etc.

In o asemenea cestiune sunt multe de dísu; dar' eu me multiumescu a areta pre catu potu poporulu romanu unu reu ce amenintiá tiér'a prin concesiunea de drepturi strainiloru, si a'lu face atentivu asupr'a acestui casu, ca-ci tinde a lua din ce in ce unu caracteru seriosu. -- Seavemu o representa-tiune nationala, in alu carii patriotism se ne putem pune tóta speranti'a ca va pastrá neatnise legile fundamentali ale sta-tului romanu. Unu guvernulu intieptu si patriotu cu Mari'a S'a Domnitorulu Romaniloru in frunte va fi apoi totudeaun'a o garanti'a, cá paladiulu nationalitatii, pre care se afla sapate drepturile romaniloru, se va conservá in tóta intregimea sea.

J. Grecescu.

Nru 56—1863.

CONCURSU.

La cele siese clasi gimnasiali in gimnasiulu romanescu de legea or-todoxa orientala din Brasiovu, pe lenga profesorii ce su deja in activitate se deschide cu acésta Concurso anca pentru trei profesori.

Dintre cari pentru acela din concurenti, care, pe lenga alte obiecte propunende in clasele gimnasiali inferioari dupa trebuintia pana la implini-rea numerului de óre prescisu, se va oblega din capulu locului, ca va pro-pune in gimnasiulu superioare sciintiele Matematice fisice, si anume pe anulu scol. 1863/4 Algebr'a in clas'a V si Geometria in clas'a VI, este sistemisatu unu salariu anualu de 900 fl. v. a.

Era pentru ceilalti doi, pentru fiecare cate 800 fl. v. a. pe anu, sub postulatele, cá concurentele se dovedésca:

- prin atestatu de botezu, ca este romanu de legea ortodoxa-orientala;
- prin atestatu de maturitate, ca a absolvitu studiale gimna-siale dupa nou'a organizatiune;
- prin atestatu academicu, ca a absolvitu facultatea filosofica undeva, si
- prin atestatu dela deregatoriile politice locali, ca purtarea morala si politica i este nepatata -- se voru preferi cei ce prin atestatu voru dovedi, ca si au facutu anii de proba.

Concurentii tóte acestea documente cu suplic'a dimpreuna le voru tramite celu multu pana la 15. Augustu 1863 s. n., adresandule catra subseris'a

Brasiovu 4/16. Juniu 1863.

Eforia a scóleloru romanesci de legea ortodoxa-orientala in Brasiovu.

3—3

INSCIINTIARE DE PRENUMERATIUNE

la

Gazet'a Transilvaniei si Fóica
pentru minte, anima si literatura,
pe sem. II. an. 1863.

Pretiulu pe diumetate de anu e 5 fl. m. a. -- Pe cate trei luni pentru viitoriu 3 fl. m. a. in laintrulu monarchiei austriace. -- Pentru inafara de Monarchia 8 fl. m. a. pe sem. si 5 fl. m. a. pe triluniu. -- Pentru Itali'a si Franci'a 12 fl. m. a. pe semestru.

Prenumeratiunea se face atatu pe la c. r. oficia postale, catu si prin multu onor. nostri DD. corespondenti si cei, cari voru binevoi a luá asuprasi latirea citirei organului acestuia de publicitate si caldurós'a lui sprijinire, care din punctu de vedere alu imperativei necesitati, ce ni o generéza timpulu, se astépta acumu in mesura mai mare decatu or si candu.

Cursurile la bursa in 30. Juniu 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 28 cr. v. a
Augsburg	—	—	109 " 50 "
London	—	—	110 " 60 "
Imprumutulu nationalu	—	—	81 " 35 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	75 " 90 "
Actiile bancului	—	—	800 " — "
" creditului	—	—	190 " 70 "